

OSMANLI ELÇİSİ EBUBEKİR RATİP EFENDİ'NİN VİYANA MEKTUPLARI (1792)

HÜNER TUNCER

Ebubekir Ratip Efendi, Osmanlı Devleti'nin Avusturya nezdine gönderdiği son muvakkat (*ad hoc*) elçi olmuştur. Ebubekir Ratip'in görevinin bitiminde yazdığı sefaretname ve takrirler, Avrupa'nın o tarihlerdeki askerî, idarî ve malî örgütlenmesi hakkında çok ayrıntılı bilgileri kapsamış ve Padişah III. Selim'in ıslahat hareketlerine önemli ölçüde ışık tutmuştur¹.

Arapça ve Farsça dillerini bilen, şair ruhlu, bilgili ve yaratıcı bir kişiliğe sahipti Ebubekir Ratip Efendi. Ebubekir Ratip, ıslahatçı Padişahın gerçek bir temsilcisiydi ve yeni bir diplomat tipini simgelemektedir. Başka bir deyişle, Ebubekir Ratip Efendi, kendinden önceki elçiler gibi öncelikle usûl ve teşrifat sorunları üzerinde durmakta; onu daha çok değişik kurumların örgütlenmeleri, bu örgütlerin yapısal sorunları ilgilendirmektedir². Örneğin, Ratip Efendi Avusturya'da Askerî Akademi'yi ziyaret etmiş ve sefaretnamesinde Avusturya'nın askerî örgütlenmesi konusunda çok ayrıntılı bilgiler yer almıştı.

Ebubekir Ratip Efendi, Askerî Akademi'nin yanı sıra, Mühendislik Akademisi ve Şarkiyat Akademisi'ni de incelemiş ve böylelikle, Avusturya'daki eğitim sistemi hakkında da bir fikir sahibi olmuştur. Günümüzde "Viyana Diploması Akademisi" olarak bilinen o tarihlerin Şarkiyat Akademisi Osmanlı Elçisini büyük ölçüde etkilemiş³ ve elçimiz bu Akademi üzerine bir şiir bile yazmıştı (Bu şiir, yurdumuzda şimdiye değin hiç basılmamış olup, aslı Viyana Diploması Akademisi

¹ Ebubekir Ratip Efendi'nin Viyana elçiliği sırasında yazmış olduğu takrirlerden en ayrıntılı ve bilimsel olanı 490 sayfadan ve birçok cetvellerden oluşan Sefaretname-i Ratip Efendi'dir.

² Harald Gardos, "Österreich und die Türkei nach Sistowa," *Mitteilungen des österreichischen Staatsarchivs*, 24. Band (1971), Wien, 1972, s. 361.

³ Bu Akademiye Avusturya - Macaristan İmparatoriçesi Maria Theresia 1753 yılında Osmanlı İmparatorluğu nezdindeki Avusturya Elçiliğine dil bilen tercümanlar gönderebilmek amacıyla kurmuştu.

arşivlerindedir). Bu şiirinde, Ebubekir Ratip Efendi, Padişah III. Sultan Selim Han'ın elçisi olarak, 1206 (1792 M.) yılında Viyana'ya atandığını; bu İmparatorluk başkentinde saraylar, bilim yuvaları ve daha yüzlerce harika şeyi büyük bir hayranlıkla gördüğünü; Akademi'nin kendisini şeref misafiri olarak davet ettiğini ve burada, kendisine kendi dilinden hitap edildiğini; Akademi'de gençliğin kısa zamanda ve özlü bir biçimde Arapça, Farsça ve Türkçe dillerini öğrendiğini; kendisinin bizzat bu gençleri sınıdığını ve öğrenciler tarafından büyük bir anlayış ve dostlukla karşılandığını; Akademi'nin kitapları, yazıları, kanunları, para koleksiyonu ve korosunu büyük bir hayranlıkla izlediğini anlatmakta ve bu bilim yuvasının gelecekte de aynen devam etmesini temenni etmektedir⁴. Bu Akademi'yi ziyareti sırasında, Ebubekir Ratip Efendi o tarihlerde burada öğrenci olan ünlü Avusturyalı şarkiyatçı ve tarihçi Joseph Hammer - Purgstall'ı (1774-1856) da tanımış ve ona şöyle demiştir: "Sen ileride büyük bir adam olacaksın."⁵

Ebubekir Ratip Efendi Avusturya'nın ekonomi politikasını da yakından izleme olanağını bulmuş ve Osmanlı Padişahı III. Selim'e bu konuda birtakım tavsiyelerde bulunmaktan geri durmamıştı. Örneğin, bütçe açığının azaltılması, damga resimlerinin konulması, iç ticaretin ve yerli sanatların geliştirilmesi gibi.⁶

Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratip Efendi'nin Viyana'ya gelişini takiben ve elçilik görevinin bitiminde, Avusturya - Macaristan İmparatoru II. Leopold, Başbakan Kaunitz, Başbakan Yardımcısı Von Colloredo ve Avusturyalı devlet adamı ve diplomat Cobenzl'a yazmış olduğu ilginç mektuplar ve bunların cevaplarının el yazması asıllarından bugünkü konuşma dilimize çevirileri aşağıda sunulmuştur. Bu mektupların asılları Viyana Milli Kütüphanesi'nde bulunmuş olup⁷, bunlar henüz yurdumuzda basılmamıştır.

⁴ Şiirin Viyana Diploması Akademisi'nin arşivlerinde bulunan Almanca sūretinden tercūme.

⁵ Karl Teply, "Türkische Gesandtschaften nach Wien (1488-1792), *Geschichte*, s. 24' den Josef Freiherr von Hammer - Purgstall, *Erinnerungen aus meinem Leben 1774-1852*, 2. Abt., Bd. 70, Wien 1940, s. 26.

⁶ Faik Reşit Unat, *Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnâmeleri*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1968, s. 158-59.

⁷ Viyana Milli Kütüphanesi, 1127 No.lu el yazmalarına ait katalog. MxT. 501.

Birinci mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi tarafından Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Başbakan Yardımcısı Kont Colloredo'ya yazılmıştır. Bu mektubunda, Ratip Efendi Viyana'ya elçi olarak gönderilmesinin nedenlerini belirtmekte ve name-i hümayûnu (Padişahın mektubu anlamına gelir ki; bugünkü uygulamada, elçilerin atandıkları ülke başkanlarına görevlerine başlamadan önce, sundukları itimatnâme'nin karşılığıdır.) Avusturya İmparatoru II. Leopold'a (1790-1792) sunmak üzere, Colloredo'nun aracılığını talep etmektedir. Mektubun metni aynen şöyledir:

“Osmanlı İmparatorluğu ile Devleti İmparatorya arasında bu kez tekid ve teyid (sağlamlaştırma, kuvvetlendirme) olunan ve sonsuza dek devam etmesi temenni olunan musalâhaya (barış antlaşması), her iki tarafın da riayet ve uygulaması için; aynı zamanda, tahtında uzun yıllar kalmasını temenni yolu ile, 3 üncü Sultan Selim'in tahta cülûsunu (çıkışını) haber vermek ve Macar Kırallığı ve Roma İmparatorluğu⁸ tahtına oturan İmparatorlarını tebrik etmek üzere, Devleti Aliyenin name-i hümayûnlarını götürmek üzere, Devleti İmparatoriyenize tayin olunan orta elçisiyiz. Sahibi bulunduğum name-i hümayûnu bir an evvel teslim etmek için yardımınız ve aracılığınızla, büyük İmparatorla mülâkatımız ancak mümkün olacaktır. Prens Colloredo cenaplarının öteden beri yüksek karakterlerini ve asaletlerini ve ünlerini sık sık duyduğumdan, kendisi ile bir an evvel karşılaşmak ve konuşmak en büyük isteğimdir. Şimdi Devletim tarafından bana verilen bu görev vesilesi ile, kendisiyle bir an önce karşılaşmak için sonsuz heyecan duyuyorum. Kendisinin de bizi görmeden evvel bize karşı olan yakınlık ve ilgisini bildiğimiz için, bütün kalbimizle bu alâka ve sevgilerine lâyük olmak için, gerekli her türlü ilgi ve saygıyı göstereceğiz ve buna zorunluyuz”.

İkinci mektup — Bu mektup, Colloredo tarafından Ebubekir Ratip Efendi'nin mektubuna cevap olmak üzere yazılmıştır. Colloredo, bu mektubunda İmparatoru'nun Sultan Selim Han'ın elçisini kabul

⁸ 1278 tarihinde Avusturya'nın başına geçen Habsburg hanedanı, hükümdar aileleri arasında evlenmeler yapmak yoluyla büyük miraslara konmuştur. İşte, Bohemya (Çek) ve Macaristan Krallıkları da veraset yoluyla Avusturya hanedanına geçmiştir. Roma İmparatorluğundan kasıt ise, Kutsal Roma - Germen İmparatorluğudur. 1806 yılında Avusturya, Kutsal Roma İmparatorluk tahtından vazgeçmiştir.

etmekten duyacağı memnuniyeti belirtmekte ve ayrıca, Ebubekir Ratip'i övmektedir. Bu mektubun metni aynen şöyledir:

“Elçi Bey dostumuzun Devleti İmparatoryaya gönderilmelerinin meram ve maksadını yani büyük Osmanlı Devleti Padişahının tahta cülüsü hümayûnlarını haber vermek ve yeni Roma İmparatorunun tahta çıkışını tebrik etmek; aynı zamanda, iki devlet arasında bu kez tekit ve teyit olunan mübarek müsâlâhanın ilelebet devam etmesi temennisini bildirmek kasdı ile, kaleme aldığı ve tarafımıza yolladığı takiriden ziyadesi ile memnun olmuşuzdur. Şevketlû, inayetlû ve azemetlû (Padişah ve İmparatorlar için kullanılan ünvanlar) Roma İmparatoru velinimetimiz hazretleri; haşmetlû, miknetlû (kudretli anlamına gelir ve padişahlar için kullanılır) ulu dostları olan Padişah-ı Âli Osman Sultan Selim Han cenabı haşmetpenahlarının tahta cülüsundan sonsuz derecede memnun olduğunu; kendi cülüsü nedeniyle Osmanlı İmparatorunun tebriklerinden ne derece haz duyduğunu; iki devlet arasında akt olunan müsâlâhanın sonsuza kadar devam edeceği dileği ile ve her türlü akitlere riayet edileceği yani akit kurallarına uyulacağını bütün Avrupa devletleri muvacehesinde açıkça beyan ve isbat etmiştir. İmparator’la Osmanlı Elçisinin yapmak istediği mülâkat arzusu tarafımızdan yüksek İmparatorluk makamına arz olunacaktır. Kaldı ki, Elçi Bey dostumuz gibi gerek yollarda memleketimize karşı gösterdiği ve gerekse buraya geldikten sonra durumu ile de ızhar ettiği yüksek nitelikleri ve kulağı-mıza kadar gelen (piveste izanımız olan) büyük hasletleri dolayısıyla, her gün biraz daha saygı ve itibara lââyık görülen bir yüce devletin temsilcisi olduğu için ve biz de bir memur olduğumuzdan, kendisine karşı olan görevimizi aksatmadan yapmak zorundayız. Memleketimizde oturdukları sürece, rahatları için elimizden gelen her şeyi canu gönülden yapacağımıza şüphe etmemelidirler.”

Üçüncü mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi tarafından Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Başbakanı Prens Kaunitz’e yazılmıştır⁹. Ebubekir Ratip Efendi, bu mektubunda bu kez Başba-

⁹ Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratip Efendi, önce 20 Şubat 1792 tarihinde Başbakan yardımcısı Kont Colloredo, bunu takiben 22 Şubat tarihinde de Başbakan Kaunitz tarafından kabul edilmiş ve bunlara beraberinde getirmiş olduğu Sadrazamın birer mektubunu sunmuştur. Osmanlı diplomasisinde, elçilerin nezdine atandıkları ülke hükümdarlarına Padişahın bir mektubunu (hümayunname), başbakanlarına da Sadrazam’ın bir mektubunu götürmeleri âdetti.

kan Kaunitz'e Viyana'ya elçi olarak geliş nedenlerini açıklamakta, Kaunitz'in kişiliğini övmekte ve İmparator'la görüşme talebini yemlemektedir. Mektubun metni aynen şöyledir:

“Büyük Osmanlı Devleti ile İmparatorluk Devleti arasında bu kez yeniden tekit, teyid ve düzenlenen mübarek müsâlâhanın her iki devlet arasında ilelebet sonsuza dek devam etmesini, müsâlâha şartlarına riayet edilmesini ve aynı zamanda, Sultanın tahta cülûsunu haber vermek, Macar ve Çek tahtına ve Roma İmparatorluğu en yüksek tahtına oturan İmparatoru kutlamak için memleketimizden gönderilen Devleti Aliyenin orta elçisiyiz. Şevketlü, mehabetlü, kerametlü (padişahlar için kullanılan sözler) Müslümanlar Halifesi (zillullahü fil âlem), Arap ve Acem memleketlerinin sahibi velinimetim efendim, cihanın Padişahı ve Şahların Şahı İskenderi dergâh-ı hazretlerinin büyük dostları haşmetlü miknetlü İmparator cenaplarına, derin teveccühleri ve temiz kalbleri ile en büyük saygılarını yollamakla birlikte, kendisini temsil eden heyetin ne kadar büyük bir tezahür ile karşılaşır ve ne derece sevgi ile kabul edilirlerse, diğer taraftan Osmanlı ülkesine gelecek olan yüksek devlet ricalinin de aynı şekilde ve derecede saygı ve sevgi göreceklerini katiyen hatırdan çıkarmamak gerektiğini belirtir. Prens Kaunitz hazretlerinin 30 yıldan beri memleketimizce tanındığını ve ne baha biçilmez niteliklere sahip, müstesna ve haslet sahibi bir kişi olduğunu hep duymaktayız. Çoktan beri arzu ettiğimiz ve beklediğimiz mülâkat ve karşılaşma bu yeni memuriyet dolayısı ile gerçekleşeceği için, hadsiz ve hudutsuz zevk içinde ve sevinçliyiz. Tarafımıza gösterilen itibar ve saygıdan ziyadesi ile memnun olduğumuzdan, bir an evvel elimizde bulunan name-i hümayûnu şahaneyi elimizle yerine teslimde, elçiliğimiz için aracı olmanızı ve saygıdeğer İmparatorla mülâkatı teminde göstereceğiniz gayret ve himmeti, en içden arzularımızla beklediğimizi bildirir ve beyan ederiz.”

Dördüncü mektup — Başbakan Prens Kaunitz'in Ebubekir Ratip Efendi'nin mektubuna cevabıdır. Kaunitz, mektubunda, Ebubekir Ratip'in Viyana'ya elçi olarak gönderilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirmekte, Osmanlı Elçisinin niteliklerini övmekte ve kendisine ülkesinde gereken saygı ve itibarın gösterileceğini bildirmektedir. Mektubun metni şöyledir:

“Osmanlı Devleti tarafından İmparatorluğumuza gönderilen sadık ve iyi haslet sahibi, sayın Elçinin gelişi, vekâlet günlerimize rastladığından, kalbimiz ferahlamış ve sonsuz bir sevinç duymuşuzdur, çünkü elli yıldan fazla Devletimin her türlü hizmetinde bulunmuş ve çok önemli görevlerde bile en küçük bir kusur işlememeye gayret ettiğimden, bu kez de değerli ve mübarek müsâlâhanın yenilenmesi, düzenlenmesi ve belgelerle saptanmasında, Elçi Bey dostumuzun bu memuriyete getirilmesi, bizim dışımızda tüm dünyanın arzu ettiği kamunun asayiş ve istikrarına neden olacağı en büyük ihtimal dahilindedir. Elçi Bey dostumuzun bu yararlı göreve atanması ve diğerlerine yeğlenişi ile, onun zekâsının ne kadar üstün ve kabiliyetlerinin herkesden ne denli yüksek olduğunu bir daha görmüş olmakla, bütün kalbimizle sevindiğimiz açıktır. Padişahı Âli Osman haşmetpenahlarının şevketlü, kudretlü, azametlü İmparator Efendim Hazretlerine olan temiz kalb ve derin teveccühleri hakkında bilgi edinmiş, yararlanmışızdır ve bundan son derece sevindiğimizi şevketlü Efendime de elbette duyuracağız. Kendilerinin de bundan ne kadar memnun ve hoşnut olacağından katiyen kuşku yoktur. Keza taraflarından dahi, Osmanlı Devleti Padişahına ve Devleti Osmaniye’ye olan yürekten gelen teveccühünü Elçi Bey dostumuza bizzat mülâkat yapıldığı gün şifahen dahi bildirileceği kuşkusuzdur. Bizim tarafımızdan dahi kendisine olan sevgi ve saygımız ve burada göreceği itibar sonsuzdur. Ülkemizde ikameti esnasında, şahsına ve ülkesine karşı gösterilecek itibar ve saygıyı şimdiden bildirir ve saptarım”.

Beşinci mektup— Bu mektup, Osmanlı Elçisinin Avusturya İmparatoru ve İmparatoriçesi’nin huzuruna kabul edilmiş ve nâme-i hümayunu sunuşuna ilişkin protokol kurallarını saptayan belgedir:

“Elçi Efendi cenabları, İmparator ve İmparatoriçe ile mülâkata gitmeden önce, âdet olduğu üzere alay defterini vermeli, keza huzura gireceklerin isim ve rütbelerini de daha önceden bir liste halinde verip açıklama yapmalıdır.

Elçi Efendi saraya vardığı zaman, hançer ve bıçaksız olmalı; keza maiyeti de huzura savaş gereği ve bıçak taşımadan girmelidir. Alayda Divan Efendisi hümayûnnâme’yi elinde taşır ve Elçi Efendi’nin bindiği Hintu’nun (Macarca: yaylı araba) önünde gider. Elçi Efendi hintuda ve alayı ile birlikte, Saray-ı Çasarıyenin (İmparatora verilen ünvan) kapısından içeri girdiği zaman, Divan Efendisinin dışında

atlı olan maiyeti orada attan inip, Elçi Efendinin oturduğu hintunun arkasından yayan yürürler ve binek taşına geldikleri zaman, Divan Efendisi de atından iner ve elçi de hintudan iner, merdiven başına kadar kimse daha ileri geçmez. Maiyetin hepsi Elçinin arkasından gelirler, Elçi Efendi merdivenden yukarı çıkarak selâmlık odasına girdiği zaman, iskemleye oturup, mücevvezesini (alay kavuğu; sadece alaylarda ve resmî merasimlerde giyilir) giyip huzura kabule hazır olduğunu bildirir. Elçi Efendi İmparator hazretleri veya İmparatoriçe hazretlerinin arz odasına girdiğinde, ulu devletinin şanına lâıyk bir nezaket ve saygı ile bir temenna (sağ eli az çok aşağıya indirdikten sonra ağza dokundurup, başın üzerine koymak hareketi ki, eteğinizi ve hâkipayinizi (temiz ayaklarınızı) öpüp başımın üzerine koyarım, anlamına gelir) eder. Keza Elçiyle beraber huzura giren Divan Efendisi ve diğer rical de temenna ederler. Daha sonra odanın ortasına geldikleri zaman, bir temenna daha yaparlar. Ve tahtın ilk basamağına yaklaştıkları zaman, üçüncü kez temenna etmeleri gerekir. Bundan sonra Elçi Efendi konuşur ve İmparatorluk devlet tercümanı onun konuşmasını tercüme eder. Konuşmasının tercümesinden sonra, Elçi Efendi hümayunnâmeyi (itimat mektubu) ve Sadrazamın mektubunu Divan Efendisinden alıp, tahtı Çasariyenin (imparator tahtı) basamağına çıkıp, İmparator veya İmparatoriçe hazretlerinin sol tarafında duran masa üzerine koyar, arkasını dönmeden iner ve yerinde durur. Bundan sonra İmparator veya İmparatoriçe tarafından başvekilerine işaret edilir; onlar Elçi Efendiye cevap verirler; tercüman bu cevabı tercüme ettikten sonra, Elçi Efendi bir kez daha İmparator tahtının basamağına çıkıp, Devleti Çasariyenin nizamları gereğince, kendinden önceki elçilerin yaptığı gibi İmparator ve İmparatoriçenin krallık ve kraliçelik elbisesinin eteğini saygı ile öper¹⁰ ve arkasını çevirmeden basamaktan inip, bir temenna; aynı şekilde, odanın ortasında bir temenna daha ve odadan çıkmadan önce bütün maiyeti ile üçüncü kez bir temenna daha yapıp, veda merasimini bitirir. Elçi Efendinin maiyetinde Yahudiler yahut Hıristiyanlar varsa, onlardan teki bile

¹⁰ Ancak, Ebubekir Ratip Efendi bu mektupta belirtildiği gibi, İmparator ve İmparatoriçenin elbiselerinin eteğini öpmemiş ve bu da Avusturya Sarayını oldukça kızdırmıştı. Hattâ, kendisine bu hareketine bir dikkatsizliğin neden olduğu yolunda, yazılı bir açıklamada bulunması için baskıda bile bulunulmuştu. Bkz.: Harald Gardos, "Österreich und die Türkei nach Sistowa," *Mitteilungen des österreichischen Staatsarchivs*, 24. Band (1971), s. 361.

arz odasına giremezler. Elçi Efendi ile beraber Osmanlı Devletinin tercümanından başka kimse kalpakla arza giremez.”

Altıncı mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi'nin Avusturya-Macaristan İmparatoru ile yaptığı görüşmede, İmparator'a sunduğu takrirdir¹¹ ve Osmanlı Elçisinin Avusturya'ya gelmiş olmaktan, bu ülkeyi yakından tanımış olmaktan ve burada kendisine gösterilen sonsuz sevgi, saygı ve itibardan duyduğu memnuniyeti dile getirmektedir. Bu takririn metni şöyledir:

“Osmanlı İmparatorluğunun tac ve tahtına sahip, memleket ve mülkün tek hâkimi, hâdimül haremeyni şerifeyn (İslam halifelerine verilen unvan) denizler ve karalar sultanı, padişah-ı felâtun-i fetanet (Eflâtun kadar bilgin) ve şehinşahi feridunu feraset (nadir bulunan intikal ve anlayış sahibi), hüdavendigârı gerdunu himmet (çok büyük işler başaran), hükümdarı dara derban (büyük mülklerin taç sahibi), şehriyârı iskenderi ünvan (İskender ünvanını haiz Padişah) şevketlû, azametlû, kudretlû, mehabetlû velinimetim Padişahım, sultanlar sultanı, sultan oğlu sultan, hakan oğlu hakan, Dördüncü Mehmed Han'ın oğlu, Dördüncü Ahmed Han'ın oğlu, Üçüncü Sultan Mustafa'nın oğlu Üçüncü Sultan Selim Han'ın Devleti Aliyeleri ile Devleti İmparatorya arasında bu kez düzenlenen ve güçlendirilen hayırlı musalâhaya sonsuza dek her iki tarafın riayetini temin; aynı zamanda, Roma İmparatoru, Macar ve Çek Kralı ve Devleti Osmaniye'nin dostu olan İmparatora bu kez Macar ve Çek Krallığı da intikal etmekle, hepsini birden tebrik etmek kasdı ile aynı zamanda, Padişahın tahta cülûsunu haber vermek ve name-i hümayunu götürmek üzere görevlendirilmiş memleketimin orta elçileriyiz. Devleti İmparatoriyenin şan ve şöhretini, ülkelerinin üstün niteliklerini, nizam ve kanunlarını, âyin ve âdetlerini duyardık. Allahın himmeti ve yüce Devletimin aracılığı ile, böyle bir beldeyi görmek nasip olduğundan ötürü, son derecede memnun ve hoşnudum. Bu musalâha nedeni ve vesilesi ile, bu harikulâde diyarın her türlü üstün vasıf ve hasletlerini gördüğümden dolayı kendimi mutlu addediyorum. Devletimin bu hakir kullarına o derece iltifat ve ikram yaptılar ki, sözle anlatmam im-

¹¹ Ebubekir Ratip Efendi, 26 Şubat 1792 tarihinde İmparator II. Leopold tarafından kabul edilmiş ve kendisine beraberinde getirdiği name-i hümayunu sunmuştur.

kânsızdır. Duyduğum sevinç ve mutluluğu anlatmaya ne kalemim, ne de sözlerim kâfi gelmez”.

Yedinci mektup — İmparator ile yapılan görüşmede, Osmanlı Elçisinin takririne Kont Colloredo tarafından verilen cevabın sûreti aşağıda sunulmuştur:

“Osmanlıların büyük Padişahı Sultan Selim Han cenaplarının tahta çıkmasını haber vermek, hümayunlarını getirmek, tahta çıkan Avusturya - Macaristan - Çek İmparatorunu kutlamak, iki devlet arasında teyit ve tekit olunan mübarek musalâhanın sonsuza dek sürmesi ve bu antlaşmanın kurallarına uyulması amaçları, Elçi Beyin takririnde de belirtildiği gibi; şevketlû, kudretlû, azametlû Avusturya İmparatoru velinimetim efendim hazretleri, tahta cülusunun tebrik edilmesinden dolayı sonsuz derecede memnun olup; karşılık olarak, yeni tahta cülûs eden yüce Osmanlı İmparatorunu kutlar ve uzun ömür ve devleti saltanatta uzun yıllar kalmasını diler; aynı zamanda, iki devlet arasında akt edilen musalâhanın her türlü şartına riayet edileceğini beyan eder; ayrıca, Elçi Bey'e de şanına yakışır şekilde ızaz ve ikram edileceğini bildirir”.

Sekizinci mektup — Avusturyalı devlet adamı ve diplomat Kont Cobenzl'in İmparator adına, Ebubekir Ratip Efendi'ye yazdığı mektupta, İmparator'un Ebubekir Ratip'in elçi olarak Viyana'ya atanmasından duyduğu memnuniyet belirtilmekte ve Osmanlı Devleti ile Avusturya İmparatorluğu arasında akdedilen barış antlaşmasının şartlarına Avusturya'nın da aynen uyacağı hususu yer almaktadır. Bu mektubun metni şöyledir:

“Şevketli, azametli Roma İmparatoru, Macar ve Çek Kralı hazretleri, Elçi Beyin takririnden fevkalâde memnun olmuş; Devleti tarafından bu hayırlı göreve atanmasına çok sevinmiş, kendisini bu görevi başarıyla yerine getirmeye muktedir ve görevine müstahak bulduğu için ayrıca gurur duymuştur. Gerek Osmanlı Padişahı 3 üncü Selim Hanın tahta cülûsunu haber vermek, gerek İmparatoru tebrik ve her iki devlet arasındaki musalâhanın devamlı olması için, Osmanlı Devleti tarafından gösterilen istek ve itibarın aynen İmparatorluk Devleti tarafından da gösterileceği ve bu hususun tahkiki ve tasdiki yolunda, Osmanlı Devleti nezdinde mukim orta elçilerine emirler ve tenbihler, İmparatorluk yüksek makamınca buyrulmuştur. Bu emirler yerine getirilecektir”.

Dokuzuncu mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi'nin Başbakan Kaunitz'e, elçilik görevinin bitimi nedeniyle yazdığı ve Viyana'da gördüğü sıcak hüsnü kabûlden ötürü, şükran duygularını dile getiren bir mektuptur. Aynı zamanda, Osmanlı Elçisi, Nisan 1792 tarihinde İmparator II. Leopold'un ölümü üzerine, Avusturya İmparatorluk tahtına çıkan II. Franz'a Padişah'ın bir mektubunu (name-i hümayun) ve Başbakan Kaunitz'e de Sadrazam'ın bir mektubunu getirmiştir ¹² ve yeni İmparator ile görüşme talebinde bulunmaktadır:

“Saltanatın ışığı, tacedarı ve göz bebeği, millet mülkünün sahibi, hükümdarı, azametlû, haşmetlû, bu mülkün merkezi, şanı, göklerin kutbu, şevketlû, kerametlû, mehabetlû (padişahlara mahsus ünvanlar), velinimetim efendim, Padişah hazretlerinin haşmetlû, miknetlû Macar ve Çek Kralı cenaplarına namei hümayun ile beraber, Sadrazamın da sevgi dolu mektubunu getirmiş olduk. Elçiliğimiz gereği gibi sonuçlandı ve biz sefaret görevini yerine getirdikten sonra geriye dönme hususumuz yazılıp, işlem gördü. Bu vesile ile mülâkat ve sohbet etmek bahanesi yaratıldı. Allahın izniyle müşarünileyh Kral hazretleri gelişinde, kendisiyle resmen mülâkatımıza himmetinizle karar verileceğine eminiz. Bir süreden beri Becin (Viyana) havasından ve suyundan, bilhassa gönül açan pek çok mesire yerlerinden, fabrika ve akademilerini görüp müşahede etmekten sonsuz zevk duyduğumuzu ve bilhassa Beç halkının ve Beç asillerinin bizlere gösterdiği saygı ve muhabbetten, hele Avrupa devletleri nezdinde akli ve yüksek hasletleri ile tanınan Prens Kaunitz gibi olgun bir kişi ile görüştüğümüzden, kendisinin de bize olan itibar, saygı ve sevgisinden mutluluk duyduğumuzu; haddinden fazla gururlandığımızı; memleketimize döndüğümüz zaman gereken teşekkür ve şükran borcumuzu yazılı olarak da bildireceğimizi arz eder, yurdumuza iademiz için lüzumlu işlemde himmetlerini dileriz”.

¹² Bugün olduğu gibi, eskiden de hükümdarlar veya devlet başkanlarının ölümü veya bu görevden ayrılmaları durumunda, bunların yerlerine geçen yeni hükümdar veya başkanlara, diğer devletlerin o ülke nezdindeki elçileri aracılığıyla, yeni itimat mektupları sunmaları diplomasinin köklü bir kuralıydı. İşte bu nedenle, Ebubekir Ratip Efendi de, yeni tahta çıkan II. Franz'a Padişah III. Selim'in bir hümayunnâmesini getirmişti. Ratip Efendi Sadrazam'ın mektubunu Başbakan Kaunitz'e 16 Haziran, hümayunnâmeyi de II. Franz'a 1 Temmuz 1792 tarihinde sunmuş ve hemen bunun akabinde Avusturya'dan ayrılmıştı.

Onuncu mektup — Bu mektup, Avusturya - Macaristan İmparatoru II. Franz'ın Başbakanı Kaunitz'in Ebubekir Ratip Efendi'nin mektubuna cevabıdır. Bu mektupta, Avusturya ve Osmanlı Devletleri arasındaki dostluğun ilelebet süreceği ve bu dostluğun güçlendirilmesi ve pekiştirilmesinde Osmanlı Elçisinin büyük rolü dile getirilmektedir. Söz konusu mektubun metni aşağıda sunulmuştur:

“Şevketlû, kerametlû, azametlû velinimetim efendim, Macar ve Çek Kralı cenaplarına bu kez vasıl olan ve Devleti Osmaniye'nin Avusturya hanedanına karşı gösterdikleri saygı ve sevginin bir delili olan name-i hümayundan gayri, tarafımıza da gelen mektup ve bu mektupta bize gösterilen yakın dostluktan ötürü son derece haz duyduk. Bilhassa Macar ve Çek Kralı ve Osmanlı Padişahı gibi ulu ve miknetlû iki büyüğün arasında oluşan ve ilerde de sürececek olan dostluk bizi de sonsuza dek sevindirmektedir. Allahın izni ile haşmetlü Kral cenapları geldiği zaman, Elçi Bey tarafından istenilen resmî mülâkata karar verilecek ve miknetlû Kral hazretlerinin uygun gördükleri tarih kendilerine bildirilecektir. Elçi Bey dostumuzun Bec'in su ve havasından ve memleketimizde ikametinden beri, gerek uhdesine yani üzerine aldığı görevi ve gerekse zatî hasletleri göz önüne alınarak, kendisine gösterilen itibar, saygı ve sevgiden son derece razı ve hoşnut olduğundan ve takrirlerinde hakkımızda kullandığı çok güzel sözler ve sevgi dolu beyanatı bizi son derece sevindirmiştir. Kaldı ki, Elçi Bey dostumuz İstanbul'a döndüğü zaman, hakkımızda kullandığı bu memnuniyet verici sözcükleri tekrarlayacaktır. Kendindeki olağanüstü zekâyı, ehliyet ve kabiliyeti bir kez daha kanıtlayacaktır. Bundan başka, Devleti Osmaniye ile Avusturya hanedanı arasındaki dostluk Sayın dostumuzun aracılığı ile ilelebet payidar olacaktır. Bizim tarafımızda da, Elçi Bey dostumuz ve yüce Osmanlı İmparatorluğu, Devletimizin en büyük sevgi ve saygısı ile, ülkemizi karşılarında daima en yakın dostu olarak bulacaklardır”.

Onbirinci mektup — Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratip Efendi'nin Avusturya İmparatoru II. Franz ile yaptığı görüşmede sunduğu takriridir. Bu takririnde, Ebubekir Ratip Efendi Avusturya İmparatoruna veda etmekte ve ülkesine dönebilmek için, İmparatorun iznini istemektedir. Söz konusu takririn metni aynen şöyledir:

“Padişahı hatemi kerem, şehinşah-ı rüstemi hadem, şehriyari çemşidi cenab ve tacıdarı hurşidi rekâb, cihanbanı cihan-ı himmet,

sahibkırân-ı kahraman-ı kudret, hulasai celilüşşan Âli Osman, halife-i zaman, şevketlû, azametlû, mehabetlû ve kudretlû velinimetim (Padişah'a saygı sözcükleri) Padişahım Sultan Selim Han huldüllahu mülkü ilâ ahırızaman (Allah sonuna dek başımızda bıraksın) hazretlerinin hilâfeti ve haşmetlû, miknetlû yeni tahta geçen genç Kral hazretlerinin pederleri İmparator cenapları zamanında, orta elçilik ile memleketlerine görevli olarak geldiğimizi kendileri de bilirler. Taraflarından bu kez gönderilen dostluk mektupları seriri alayı şahane'ye (padişahın huzuruna) ulaştığı zaman, kıymetli pederleri İmparator hazretlerinin ölümüne Padişahımızın fevkalâde üzüldüklerini ve müteessir olduklarını; ancak, haşmetmeab cenaplarının tahta cülûsu münasebeti ve dostluğumuzun pederleri zamanındaki gibi devam etmesi ve aynı zamanda, başsağlığı dileklerini içeren hümayunnameyi zatı şahanelerine götürmek üzere yeniden görevlendirildim. Memleketlerine geldiğimde ikamet süresince, benim gibi âciz ve hakir kullarına bu derece itibar, saygı ve muhabbet gösterilmesine sonsuz memnun oldum. Bu durumun Devletim tarafından da aynı şekilde karşılanacağına hiç şüphem yoktur. Yeter ki, Cenabı Allah bu iki devlet arasındaki sevgi ve dostluğu payidar etsin, buna en ufak bir leke bile sürmesin. Osmanlı Devletinin kanunlarına göre, büyük Devletinizde görevim bitmiş olduğundan, tekrar memleketime dönmem için izin ve icazet vermenize müsaadelerinizi dilerim. İnşallahü Taalâ memleketime varır varmaz, kendi tarafımdan da, size lâyük iyi bir elçi olduğumu mektuplarımla ispat edeceğimi saygılarımla arz ederim.”

Onikinci mektup — Ebubekir Ratip Efendi'nin İmparator II. Franz ile yaptığı görüşmede sunduğu takriri, İmparator adına Kont Cobenzl'in verdiği cevaptır. Burada, yeni tahta çıkan İmparator II. Franz'ın zamanında da, Avusturya Devleti'nin Osmanlı Devleti'ne karşı duyduğu dostluğun devam edeceği ve Osmanlı Elçisinin ülkesine dönebilmesi için gerekli işlemlerin yapılması ve Elçinin her türlü rahatının sağlanması için, bizzat İmparatorun gerekli emirleri verdiği bildirilmektedir. Mektubun metni aşağıda sunulmuştur:

“Şevketlû, kudretlû, inayetlû velinimetim Kral Hazretlerinin büyük dostları olan, gerek daha önceki Şevketmeab Kralın vefatından haşmetlû, miknetlû Osmanlı Padişahı Sultan Selim Han cenaplarının ne kadar üzümlü kedere düştüğü, gerekse yeni Kralımızın tahta cülû-

sundan ne derece memnun kaldığı Elçi Bey'in takririnden anlaşıl-
maktadır. Haşmetmeabın, tıpkı vefat eden pederleri gibi Devleti
Osmaniye hakkındaki iyi niyeti, sevgi ve saygısı aşîkârdır ve bu
nedenle de, iki devlet arasındaki barış koşulları eskisi gibi devam
edecektir. Şevketlû Kral Hazretlerinin Osmanlı Devletine karşı
gösterdiği dostane niyetler, bu kez de taraflarından Elçi Bey'e verilmiş
olan ve teslim edilen dostluk mektuplarında da beyan edilmiştir.
Elçi Bey'in Osmanlı Padişahının huzuruna vardığı zaman da bu
dostluğu şahsen sözlü olarak belirteceğine şüphe yoktur, zira kendisi
ülkemizin sadık bir dostudur. Elçi Bey, ülkemizde ikameti süresince
bütün hareketleri, iyi niyetleri, hatırşinashıkları ve tavırları ile ülke-
mize olan sevgi ve saygısını göstermiştir. Kaldığı sürece sıhhat, afiyet
ve safa içinde vakitlerini geçirmiştir. Bu kez de memleketine dönüşü
için lüzümlü işlemlerin yapılması ve her türlü rahatının temini
için, lâzım gelen yerlere bizzat Haşmetmeab tarafından emirler ve-
rilmiştir.”

Onüçüncü mektup — Bu mektup, Ebubekir Ratip Efendi'nin Avus-
turya İmparatorluğu nezdindeki elçilik görevinin bittiğini bildiren
ve bu ülkede kendisine gösterilen sevgi, saygı ve itibardan ötürü,
duyduğu şükran ve minnet borçlarını dile getiren veda mektubudur.
Mektup Başbakan Kaunitz'e yazılmıştır.¹³ Mektubun metni şöyledir:

“Allaha binlerce defa şükürler olsun ki, Avusturya İmparator-
luğundaki görevimiz istenildiği şekilde son bulmuştur. Memleket-
lerinde gördüğümüz ikram, saygı ve sevgi yurduma iletilecektir.
Devletim tarafından da bu hususta icap eden her işlemin yapılacağı
ve minnet borçlarımızın kendilerine iletileceği şüphesizdir.”

Ondördüncü mektup — Başbakan Kaunitz'in Ebubekir Ratip'in
veda mektubuna verdiği cevaptır. Mektubunda Kaunitz, Osmanlı
Elçisinin görevini yerine getirmede gösterdiği başarıdan ne denli
mutluluk duyduklarını dile getirmekte, Ebubekir Ratip Efendi'nin
meziyetlerini övmekte ve Ratip Efendi'nin sağlıklı ülkesine dönmesini
dilemektedir. Kaunitz'in mektubunun metni aynen şöyledir:

“Elçi Bey, memuriyetinin son bulduğu ve ülkemizde gördüğü
yakın ilgi, sevgi ve saygıyı kendi ifadeleri ile belirtmişlerdir. Keza

¹³ Ebubekir Ratip Efendi, 3 Temmuz 1792 tarihinde Başbakan Kaunitz'e
veda ziyaretinde bulunmuş ve Viyana'dan ayrılmıştır.

Devleti Osmaniye'ye karşı da memleketimin yakın dostluğu ve her türlü ilişkinin uzun yıllar bu dostluk çerçevesi içinde devam edeceğini, Elçi Bey kendisi de müşahede etmiş ve bizzat sayın Kralımız tarafından bu husus kendilerine bildirilmiştir. Böyle ebedi bir dostluğa aracı olduğu için, kendilerinden çok memnun kaldık ve mutlu olduk. Elçi Beyin memleketimizde ikameti süresince gösterdiği nezaket, bilgi ve aklı selime sahipliği ve diğer bütün meziyetlerini yüksek Devletine bildirmek üzere, hâlen şevketlû Efendimin orta elçisi olarak İstanbul'da bulunan sayın Elçimiz görevlendirilmiştir. Hemen Allahü Taalânın izni ve yardımı ile, Elçi Bey dostumuzun vatanına sıhhat, afiyet ve selâmetle dönmelerini tekrar tanrıdan diler ve bizi de hatırdan çıkarmamasını arzu ederiz.”

**Ebubekir Ratip Efendi'nin mektuplarının el yazması
aslından yeni harflerimizle dilimize aktarılması**

1 inci mektup

Devleti aliye ile devleti imparatorya beyninde bu defa tekid ve teyit olunan müsalahai mü-barekeci müebbedenin ilelebed tarafeynden riayetini müş'ir ve tahtı âli bahtı osmanî üzere cülûsu hümayun cihanbaniyi muhbir ve Macar ve Çek kırallığı mesnedi vâlâsına kuud ve Roma imparatorluğu erikei ülyasına suut imparatoranelerini tehni ve tebriki müfessir devleti aliyenin namei hümayunları ile devleti imparatoriyeye mebus orta elçileriyüz müstashabim olan namei hümayunun teslimi için bir saat evvel vesatetiniz ile mülâkatı imparatoraneye himmetiniz memuldur Prens Koloredo cenaplarının nebaleti zatiye ve seciyei raziyeleri vasfı ile öteden berü ezanı izanımız milân olmağla bir sebebi hayır ile mülâkatlarına arzukeş iken devletim tarafından bu hizmeti aliye mülâkatımıza vesilei hayriye olduğundan ziyadesi ile mesrur ve bizi görmezden evvel tarafımıza olan itibar ve hörmetlerinden fevkalgaye münbasit ve mehbub olub an samumilkalb alaka ve muhabbetlerine mecbur olmuşuzdur

2 inci mektup

imparator cenaplarının başvekili mülakatında elçi bey takririne cevap olmak üzere preñç Kolorado tarafından vaki olan hitabın tercümesidir

Elçi bey dostumuzun devleti imparatoriyeye ib'aslarının meram ve maksadı tahtı alibahtı Osmanî üzere cülûsu hümayunları ihbar ve Roma imparatorluğu erikei aliyesine suudu imparatoraneyi tehnit ve tebrikini ifsar ve devleteyn beyninde bu defa tekit ve teyit olunan müsâlâhai mübarekei müebbedenin ilelebed riayeti temini iş'ar eylemek olduğu takrirlerinden münfehim mergubumuz olmuştur şevketlü inayetlü azemetlü roma imparatoru velinneam efendim hazretleri haşmetlü miknetlü ulu dostları olan padişahı âli Osman sultan Selim han cenabı haşmetmeablarının keyti sitanilerinden kemal mertebe mahzuz ve dilşad ve kendülerinin dahi Roma imparatorluğu mesnedi vâlâsına kuudlarını tehnit ve tebriki muhibbanelerinden bigaye münşerihül fevad olacağından başka müsâlâhai mübarekei müebbedeyi devleti osmaniye tarafından bu defa ızhar eylediğiniz misillü taraflarından dahi illelebed riayet ve devleteyn meyanında cari olan hüsnü hemcivariyet ve mevalatı tammı aleddevam mer'i ve vikaye kaydında olduğunu bilcümle avrupanın müvacehesinde edellei vazıha ile alenen beyan ve isbat eylemiştir ve mülâkatı imparatoriyeyi zımnında bu defa riayet olunan elçi beyin arzu hahişine binaen seriri âli imparatoraneye tarafımızdan arz ve istizan olunur kaldıki elçi bey dostumuz gibi gerek esnayı rahda ve gerek bu tarafa vusullerinden berü ızhar eylediği evsafı hamide ve sair dahi pivestei izânımız olan hasaili pesendidei zatiyeye nazaran her gûna itibar ve ihtirama şayeste olan bir ricali devletin aşinalık ve sohbetleri ile telezüz olmasına işbu memuriyetleri vesilei hayriye olduğundan gayet mesrur ve mahbur olmuşuzdur ve eğer bu canibde hini ikametlerinde kendü rahatları ve safayı hatırları için bir şey yedimizden gelürse ez dilü can himmet buyuracağımız bi iştihadır

3 üncü mektup

Devleti aliyeyi osmaniye ile devleti imparatoriye beyninde bu defa tecdid ve tekid ve temhit ve teyid olunan musalahai müebbedenin ilelebed tarafeyndan riayetini müş'ir ve tahtâ âli bahtı osmanî ve örnek ikbali rahtı süleymanî üzere cülûsu meymeneti menus cihanbaniyi muhbir ve Macar ve Çeh krallığı mesnedi vâlâsına kuud ve Roma imparatorluğu erikei ülyasına suud imparatoru tebrik ve tehniyesini müfessir devleti aliyenin namei hümayunları ile mebus orta elçileriyüz şevketlü kerametlü mehabetlü kudretlü zıllâllahü filâlem maliki memalikül arab velacem veli nimetim efendim padişahı âlem-

penah ve şehinşahi iskenderi dergâh hazretlerinin ulu dostları haşmetlü miknetlü imparator cenaplarına teveccühatı deruniye ve saffeti kalbiyeleri ber kemal olmağla tarafı imparatorane ve cevanibi vükelâyî devleti casaranelerinden tekid levazım müselleme ve saffet ve teyid merasimi mührü muhabbete ikbal olundukça tarafı zıllullahi ve cevanibi vükelâ ve ricalü şehinşahlarından dahi ol babda ilelebed tecvizi kusur ve ihmali adimül ihtimaldir prenç Kauniç cenaplarının iktizayi sinnü visalimiz hasabi otuz seneden berü cevherü evsafı hasene ve gevheri hasayili müstahseneleri ile izanı dil ve canımız eraste ve ferayidi şöreti zatiyeyi ve harayidi muhammedeti fitriyeleri ile güşu izanımız piraste olduğundan gaibane tarafların alakai deruniyemiz derkâr ve an zahrül gayb canıplerine muhabbeti kalbiyemiz aşikâr olmağla çoktan berü bir vesilei hayriye ile mülakatlarına fartı iştıyak ve ragbeti nekaştei sahfei seriretimiz iken işbu memuriyeti celile ol iştıyak ve arzu tahsile zeriiai asile olduğundan ziyadı enderi ziyad memnun ve dilşad ve tarafımıza olan ihtiram ve itibarı müzaddarlarından fevkalhat vettadad münşerihül fevad olmuşuzdur müstahsibımız olan namei hümayunu şahanenin bir saat evvel yedimiz ile iblağile itmamı lazımai sefaretimiz için vesatdetiniz ile mülakatu imparatoriyeyi hüsnü sai ve himmetinizden münbasitül cinan olacağımız merâti zihin ve irfanı dakika zatınıza varestei kayd ifade ve beyandır

4 üncü mektup

İmparator ve çeh ve Macar kralı cenaplarının baş vekili ile mülakatta elçi beyin takririne cevab olmak üzere prenç Kauniç tarafından vaki olan hitabın tercümesidir canibi devleti osmaniyeden tarafı devleti imparatoriyeye sefiri müsadakatı zamir ve fetaneti semirinin baas ve tesyiri bu defa dahi vaktimize ve eyyamı vekâletimize tesadüf eylediğinden derunumuza ferahı kâmile ve inşirahı bi gaye hasıl olmuştur zira elli seneden mütecaviz devletimin hidematı hayriyei mevfüresine ve umuru mühimmei âmmeye mübaşaret ve itina edüp riayet ve istibkasına sai ve ihtimam eylediğim hüsnü vedad ve müsafat ve müsaleme ve mevalatın asarı hasenesinden olub bu defa müsalahai mübarekenin tecdid ve temhit ve teşyid ve tevsikine elçi bey dostumuzun işbu memuriyeti delili vazih olduğundan gayri cemiül milêl ve akvamın alesseviye arzu ettikleri asayışı âmmenin dahi istikrarına bu zeriayi celilesi sebep olmasına ağlebi ihtimaldir

elçi bey dostumuzun bu hizmeti hayriyeye memuriyeti ve sayırlere tevafuk ve rüçhanıyeti istihkakı zatiye ve istidatı fitriyesine şahidi sadık ve gevahı natık olub öyle zevatı zerafeti hilkat şerefi itiyada her daima incizabı kalbiyeyi ve alakai deruniyemiz dahi derkârdır padişahı âli osman haşmetmeablarının şevketlü kudretlü azemetlü imparator efendim hazretlerine olan saffeti kalbiye ve teveccühatı deruniye elçi bey takririnden malûm ve müstefad olmağla fevkalhad vettaadad münşerihül fevat olmuşuzdur şevketlü efendime elbette bunu ifade ve beyan ederim ve bu misillü saffet ve muhabbetlerinden bi gaye mahzuz ve memnun olacağına kat'an şüphem yoktur taraflarından dahi âli osman padişaha ve devleti osmaniyeye olan teveccühatı halisanesini elçi bey dostumuz sahihan bilüp mülakatları ile şerefyab olduğu gün kendisine şifahen dahi ifade ve tefhim olunacağı bi iştibahtır bizim tarafımızdan dahi kendüye olan muhabbet ve tefriti itibarı memleketimizde ikamet esnasında her cihet ile imkân mertebe isbat ve icrasına hakişkerim

5 inci mektup

Elçi efendi cenapları mülakatı imparatoriye ve imparatoriçeye varmazdan evvel (mukaddem) mutat olan veçh üzere alay defteri vere ve kezalik arza girenlerin isim ve rütbelerin mukaddemce verüp beyan eyliye

Elçi efendi sarayı çasariye vardığı zaman hançer ve bıçaksız vara ve kezalik eibayı dahi alâtı harbiye ve hançer ve bıçaksız varalar alayda divan efendisi nameyi hümayunu elinde getirüb elçi efendi oturduğu alayı hinduğ önünde vara elçi efendi alayı ile sarayı çasariyenin kapısından içerüye girdikde divan efendisinden bilcümle atlı olan itbarı anda inüb elçi efendi oturduğu hintunun ardısına yayan yürüyeler ve binek taşına geldikde divan efendisi dahi inüb ve elçi efendi hintudan çıkub nerdüban başına geldikde kimse ileri varmayub cümlesi ardı sıra geeler ve elçi efendi nerdübandan yukarı selamlık odasına girdükde iskemleye oturub mücevvesini giyüb izin ve davete muntazır ola elçi efendi bu defa imparator hazretlerine ve bir gayri gün imparatoriçe hazretlerinin arz odasına girdüğü birle mülûki ızamın şanına layık ızaz ve ihtiramla bir temenna ve divan efendisi ve beraber giren ağaları kezalik girdiği gibi temenna edeler badehu odanın ortasına geldikde bir temenna dahi ve tahtı çasariyenin basmasına takarrüb ettikde üçüncü temenna edeler badehu elçi

efendi takririne ağaz ve devlet imparatoriye tercümanı anı tercüme ettikde elçi efendi namei hümayunu ve mektubu sadriazamı divan efendisinden alub çasariyenin basmasına çıkub imparator ve yahut imparatoriçe hazretlerinin sol taraflarında duran sofrâ üzerine vaz' ve arkasını çevirmiyerek inüb yerinde dura badehu imparator ve yahut imparatoriçe taraflarından başvekillerine işaret ve anlardan dahi elçi efendiye reddi cevab ve tercümanı mezkûrdan ol cevab tercüme olunduktan sonra elçi efendi bir dahi tahtı imparatoriyesinin basmasına çıkub kaidei devleti çasariye üzere ve bilcümle seleflerinden ola geldüğü misillü imparatorun ve imparatoriçe ile mülakatında imparatoriçenin esvabı melûkilerinin eteğini izaz ve ihtiram ile bus edüb arkasını çevirmeyerek basmadan inüb bir temenna ve ol veçhile odanın ortasında bir temenna dahi ve odadan çıkmızdan evvel cümle beraber olan üçüncü temenna edüb veda resmini eda eyliye elçi efendinin itbanda yahudiler ve yahut hıristiyanlar bulunur ise anlardan bir kimse arz odasına girmeye ve elçi efendi ile beraber olan devleti osmaniye tercümanından gayri kalpağı ile bir kimse dahi arza girmeye

6 ıncı mektup

Hâlâ revnakı efzayı taç ve tahtı osmanî ve seriri ârayı saltanat ve cihanbanî zineti bahşayı şan ve şevketi kişveri stani ve fermanfermayı mülk ve memleketi süleymanî hadimülharemeynil şerifeyn sultanül berri vel bahreyn padişahü felatuni fetanet ve şehinşahı feridunî feraset hüdavendigârı gerduni himmet tacıdarı daraderban ve şehriyarı iskenderü ünvan şevketlü azemetlü kudretlü mehabetlü veli nimetim efendim padişahım essultan ibni sultan velhakan ibnül hakan essultan selim hanı salis ibnis sultanül gazi mustafa han salis ibnüsultanül gazi ahmet han rabi ibnis sultatanül gazi mehmed hanı rabi hazretlerini devleti aliyeleri ile devleti imparatoriye beyninde bu defa temhit ve tekit ve teyit ve teşit olunan müsalahai müebbedei hayriyenin ilelebet tarafeynden reayetini mutazammın ve veraseti asliye ve istihkak ve liyakatı zatiyeleri hasebile taç ve tahtı osmanî ve memalik ve mülkü süleymanî zatı hilafetsemat cihanbanilerine intikal etmekle seriri mülkü sahibkırani ve örnek şevket ve iclali cihanbanî üzere cülûsu hümayun keyti sitanilerini mübeyyen ve hâlâ Roma imparatoru ve Macar ve Çeh kralı ve nice memalik ve memaliki hükümdarı haşmetlü ve miknetlü ulu dostları olan

cenabı haşmetmeablarına dahi veraseti asliye ve liyakatı zatiye habesbiyle Macar ve Çeh krallığı intikal etmekle ol mesnedi vâlâyâ kuud ve erikei imparatoriye bil intihab vel istihal vel ihtiram vel ikbal suudları tehni ve tebrikini müş'ir ve muayyen namei hümayun muhabbeti meşhunları ile mebus orta elçileri mefahitret makrunuyuz devleti imparatoriyenin şan ve şöhrat ve muhasini mülk ve memleket ve nizam ve kavanin ve ayin ve âdletleri öteden berü ziveri defteri edvarı millet olmağla hazreti rabbülberriyenin bir vesilei hayriye ibda ve anıların rüiyyeti ferahfeza ve temaşası ile iktisabı feyzi inbisad ve sefa müddeti medideden beru arzumend olduğum murad ve mana iken işbu musalâhai müebbedei hayriye vesilei seniyesi ile taç ve tahtı imparatoride iltika ve mülk ve memaliki çasarinin arayış ve muhasinini derk ve temaşadan ve devleti aliyeyi ebedî pivendin bu abdi ahkar ve bendei kemterine bu mertebe ikram ve itibara dikkat ve itinadan bir mertebe mahzuz ve memnun olmuşumdur ki tabiri havsalaı takrirden birun ve efzundur

7 inci mektup

İmparator cenabları ile vaki olan mülakatta elçi beyin takririne cevap olmak üzere prenç Kolorodo tarafından hitab buyrulan budur ki biaynin işbu mahalde zikr ve tercüme olunur

Padişahı âli osman sultan Selim han cenablarının taht ve tacı osmanî ve memalik ve mülkü süleymanî üzere cülûsu hümayunları ve taraflarından dahi Roma imparatorluğu erikei ülyasına suud ve kuudu imparatoranelerini tehniye ve tebriki dostaneleri ve bu defa devletin beyninde tecdit ve tekit olunan müsalahai mübarekenin ilelebed riayet ve vikayesine rağbet ve niyeti sadikhaneleri elçi bey takririnden malûm olduğuna binaen şevketlü kudretlü azemetlü Roma imparatoru veliünneam efendim hazretleri cülûsu meymeneti menus imparatoranelerini tehniye ve tebrikden bigayet mahzuz ve memnun olub bilmukabele taraflarından dahi taç ve tahtı osmanî üzere suudu hümayunları tehniye ve tebrik rüsumunu icra ve devamı ömür ve devlet ve fuzuniyi izzu satvetleri davatini eda ederler ve bu defa müceddeden tekit ve teyit olunan mebaniyi müsalaha ve müsafat ve müsaleme ve mevalatın ilelebedi riayet ve sıyanet hususunda aleddevam ahseni veçh üzere himmeti imparatoraneleri ber karar ve elçi bey hakkında dahi keramet ve nimeti padişahaneleri derkârdır

8 inci mektup

Badehu kont Kobenzol tarafından dahi vekâleten hitab buyrulan budur ki kezalik biaynihu işbu mahalde zikr ve tercüme olunur

Şevketlü kudretlü azemetlü Roma imparatoru ve Macar ve Çeh kralı hazretleri elçi beyin takriri mazmunundan memnun ve dilşad ve devleti tarafından işbu hayırlı memuriyete ihtiyar ve tayin olunmasına müstaid ve müstehak bulunmuş olduğundan münşerihül fevad olub gerek padişahı âli osman sultan selim han ulu dostlarının tahtı âli bahtı osmanî ve seriri mülkü süleymanî üzere cülûsu hümayunlarını canibi imparatoriden dahi halisane tehniye ve tebriki için ve gerek müsâlâhai müebbedenin ve hüsnü veadad ve hemcivariyeti devleteyn meyanlardan reayet ve siyaneti hususunda devleti osmaniye tarafından ızhar olunan hahiş ve rağbetine bu canibeden dahi her vakitte bittemam mukabele olunacağı padişah ve devleti âliosmaniyeeye tahkik ve tasdiki zimmında bundan akdemce asitanede mukim orta elçilerine kezalik iktiza eden evamir ve tenbihat tarafı imparatorane ve mülükânelerinden ıstar buyrulduğu emri muhakkaktır

9 uncu mektup

Ziyai cebhei saltanat ve tacidarı ve nur didei mülk ve millet ve cihandarı merkezi dairei şevket ve şan kutbu asumanı inayet ve ihsan şevketlü kerametlü azemetlü mehabetlü velinimetim efendim padişahı feleki cah ve şehinşahı starei sipah hazretlerinin haşmetlü miknetlü Macar ve Çeh kralı cenaplarına namei hümayunları ile tarafı kaymakamı sedareti uzamadan mektubu muhabbeti meşhun varid oldu elçiliğimiz kemayenbağı takrir ve ibka ve hizmeti sefareti badeleda iademiz hususu tahrir ve imla olunub tarafı hazreti kaymakamiden mutad üzere baş vekil dostlarına dahi mektubu âli olmağla işbu vesilei celile mülakat ve sohbeta zeriai asile olmuştur inşallahu taala kralı müşarünileyh cenapları vürüdünde resmen mülakatımız dahi hüsnü himmetleri ile karar verileceği memulumuzdur bir müddettenberi Bec'in âbu havasından ve ba husus ferahfeza nice mesirei dilgüşa ve fabrika ve akademyaları temaşasından iktisabı hazı ufi olundugundan başka Bec ahalisinin ve bilcümle görüşdüğümüz nobilelerin tarafımıza olan ihtiram ve muhabbet ve hüsnü hasletlerinden alhusus avrupa devletlerinde akli mevfur ve vufuru kiyaset ve şuur ile meşhur prenç Kauniç gibi bir kâmili kârdan ile görüşdüğüümüz-

den ve tarafımıza olan itibar ve hürmet ve riayet ve rağbetlerinden mesrur olduğumuza binaen bimenhi tâala devletimize varub lazımai teşekkürünü ifa ve tekit rabıtai saffeti tarafeyn olur halatehu canibimizden dahi itina olunmak için iademiz hususuna himmetleri iltimas olunur

10 uncu mektup

Şevketlü Macar ve Çeh kralı Françeskus cenablarının baş vekili ile mülakat-ı saniyede elçi beyin takririne cevab olmak üzere preñç Kauniç tarafından vaki olan hitabın tercümesidir

Şevketlü kerametlü azemetlü velinneam efendim ve hâlâ Macar ve Çeh kralı cenablarına bu defa vasıl ve devleti osmaniye'nin Avusturya hanedanına derkâr olan hulûs ve saffetine delili vazih ve burhanül-layih olan namei hümayunları ve tarafı kaymakamiden bu dostlarına gelen mektubu müveddet üslûblarından dahi kemali mertebe mahzuz olmuşuzdur ba husus ki Macar ve Çeh kralı ve padişahı âli osman cenabları gibi ulu ve miknetlü iki hemcivarlara göre mütevaliyeten sari ve cari olan tevvad ve tühâbı canibeynden ahsen ve ensab olmadığı itikadımızda emri bedihî ve meczumdur binaenaleyh inşallahü teala haşmetlü kral cenabları vürüdünde elçi bey tarafından rağbet olunan resmen mülakatlarına dahi karar verilüb kangî gün tahsin buyrulursa kendüye bildirmek hususu için sai ve ihtimam olunur ve elçi bey dostumuzun Beç'in âbu havasından ve bu canibde hini meks ve ikametinde berü gerek uhdesine tafviz buyrulan hizmeti celilesi ve gerek ve hasayili zatiyeyi hamidesine nazaran kendüye bilcümle ızhar olunan ihtiram ve riayet ve itibar ve muhabbetten razı ve hoşnut olmasından ve takrirlerinden hakkımızda istimal eylediği hüsnü tabirâtı muhabbeti meşhun ve muhaleseti nümünlarından dahi bi gaye mesrur ve memnun olmuşuzdur kaldı ki elçi bey dostumuz bemenhi taala asitaneye avdetinde tekidi rabıtai saffeti tarafeyn olur halâtehü canibinden dahi itina olunacağı kendinde his olunan cevherü rüşî ve fetanet ve rabtû ve zabt umurda istidad ve ehliyeti ve bundan başka devleti osmaniye ile Avusturya hanedanı beyinlerinde alleddevam üstüvar ve payidar olur hüsnü mevalat ve müsâfat tarafeyne raci meyl ve rağbet memduhası cayi iştibah olmayacağı veçhile istidal eder ve binaen alazalık bu tarafda canibimizden dahi daima himmeti kâmilemiz vekayei saffeti devleteyne masruf olunacağı mu-karrerdur

11 inci mektup

Padişahı hatemi kerem ve şehinşahı rüstemi hadem şehriyari çemşidi cenab ve tacidarı hurşidi rikâb cihanbanı cihanı himmet sahibkıranı kahramanı kudret hulasai celilüşşan âli osman halifetüz zaman şevketlü azemetlü mehabetlü kudretlü veli nimetim efendim padişahım sultan Süleyman han huldûllahû mülkü ile âhırızaman hazretlerinin asitanı hilafet ünvanlarından haşmetlü miknetlü pederleri imparator cenabları vaktinde orta elçilik ile mebus olduğumuz haşmetlü miknetlü kralı memduhul hısal cenablarının malûmlarıdır taraflarından bu defa irsal olunan namei muhabbeti meşhunları seriri alayı şahaneye vasıl oldukda pederi memduhül eserlerinin fevtinden mütekeddir ve muhasini şeym ile muallim öyle bir muhibbi muazzamlarının mematından egerçi müteellim ve müteessir olub ancak cenabı haşmetmeablarının anların mesnedine kıyam taraflarına baişi mahzuziyet tamam olduğunu ızhar ve elçiliğimizi kemayenbaki ibka ve ikrar ile hizmeti sefaretü badelede iademiz hususunu iş'ar mazmununda bu defa namei hümayunları varid olmuştur müddeti ikamet ve kararında canibi haşmetmedarlarından müşahede olunan riayet ve itibardan her gûna mahzuz ve minnettar olduğuna binaen devleti ebed müddetin böyle bir edna ve ahkari çakiri kemterine bu mertebe ikram ve hörmet ve ihtiram ve rağbet hüsnü niyetlerine delalet ve kemali saffetlerine şehadet etmekle devletim tarafından dahi bu veçhile hayır niyette metanet olacağında iştibahım yoktur heman cenabı rabbül ibad bu iki devlet beyninde olan habbü ve veadad ihlası fevadı innen feinna müzdad ve bünyanı erbab ifsadı hemişei berbad eylesin biavnüllaül mülkül alâm hizmetim karin itmam olub kanunu düvel üzere avdetimiz mevkuflu izan ve icazet olduğu vareste-i kaydi efhamdır inşallahü taala devletü ebediyülkayama vüsulümde tarafı bendegânemden dahi ezdiyadi saffet tarafeyne ikdam olunacağı tarafıma olan hüsnü zanlarından kalbi ruşenlerine müberhendir

12 inci mektup

Şevketlü kral Françeskus cenabları ile vaki olan mülâkatta elçi beyin takririne cevap olmak üzere kont Kobenzel tarafından vekâleten hitab buyurulan budur ki biaynihi işbu mahalde zikr ve tercüme olunur

Şevketlü kudretlü inayetlü veliünnaam efendim kral hazretlerinin ulu dostları olan gerek selef şevketmeab ve pederi haşmet intisaplarının vefatından haşmetlü miknetlü padişahı âli osman sultan Selim han cenapları dostane müteessir ve müteellim olub ve gerek kral hazretlerinin anların mesnedi valâsına kuud ve nice krallık ve memaliki mevruseden ibare Avusturya hanedanının erikei ulyasına suudu mülûkânelerinden hazzı mütekâsir ettikleri bu defa elçi bey takririnden müsteban ve müstefad ve baisi memnuniyet ve incilabı fevad olmuştur ve cenabı haşmetmeablarının devleti osmaniye hakkında derkâr olan hüsnü niyet ve kemali saffetleri peder memduhül eserlerinin niyet ve saffetlerine beher hali muvafık olduğuna binaen şurutu muahede ve hukuku hemcivariyete münasibi hareket ve muamelesine tamamen müsavi olacağı bî iştihabtur ve şevketlü kral hazretlerinin işbu niyeti dostaneleri saffet üzere olduğuna binaen elçi beye bu defa taraflarından teslim ve tevdi buyrulan namei muhabbeti meşhun ve muhaleseti numunları ile dahi resmen ve alenen isbat ve beyan etmede kat'en tereddüt olunmayub elçi beyin haşmetlü padişahı âli osman cenaplarının huzurlarına vusulünde tarafından şifahen dahi kendüye meczum ve müberhen olduğu mertebe hulûsane ifade ve tebliğ ve ikrar ve tahkik olunacağı sadakatinden memuldur kaldı ki elçi beyden bu taraflarda müddeti ikamet ve ikrarından berü izhar olunan tavır ve hareket akılâne ve maraziyesi her veçhile muvafıkı hatır cenabı haşmetmeabları idüğü beyanı ile kerem ve nimeti mülûkâneleri hakkında derkâr ve afiyet ve sıhhat ve safa ve raht ile veçhi layıkı üzere iadesi hususunda levazımı görülmek için dahi iktiza eden emrû ferman tarafı mülûkânelerinden ıstar buyrulur

13 üncü mektup

Hamdullahül mülkül allaâm memuriyetimiz resideten dereceten encam olmuştur henkâmı meks ve kıyamımızda taraflarından müşahede olunan riayet ve ikram ve itibar ve ihtiram her veçhile saffet ve hulûsu tamlarını ilam etmekle devletim tarafından olbabda ihtimami tamam olunacağı varesteden kaydi iştiabahtır

14 üncü mektup

Preñç Kauniç cenabları ile resm'i veda için mülâkatı âharında elçi beyin takririne cevab olmak üzere başvekil müşarünileyh tarafından vaki olan hitabın tercümesidir elçi beyin memuriyeti resideten

dereceten encam ve bu taraflarda müddeti ikamet ve kararında müşahedeolunan riayet ve ikram ve itibar ve ihtiramundan tatayübü tamam olduğu bu defa takririnden münfehim ve müsteban olmuştur ve gerek devletimin devleti aliye hakkında derkâr olan saffetitam ve hulûsu mâlâ kelam ve gerek elçi beyden kendü zatına nisbet bu canibde tahsil olunan itibar ve rağbeti mahsuseyi alenen dahi isbat ve beyana iktisabı fırsat ettiğimizden kemali mertebe mahzuz ve mesrur olmuşuzdur binaen aleyh bu taraflarda iracet ve ızhar olunan akl ve nezaket ve rüşt ve ferasetine mebni hüsnü tavır ve hareket ve muameleten bilmecamelesini devletine dahi vasf ve ilan eylemek zımında hâlâ asitanede mukim şevketlü efendim hazretlerinin orta elçisi tarafımızdan memur kılınur heman allahü subhane ve taala elçi beyin vatani canibine sıhhat ve afiyet ve safa ve selamete avdetlerini müyesser eyliye ve bizi dahi hatırdan ihrac etmemeleri memul olunur

۴

دولت علیه اله دولت امپراطریه بنیاده مودعه تأکید و تأیید ایلان عیالسه مبارکه مؤیدمه که الی الابد قریزند، رایتی شعر وقت لایحفت شانی اوزره جلوس هاینر هاینری فخر و عیار و عیالیه مسند الایسه نمود و رویا امپراطری اریکه عیالسه صعود امپراطرانیه فهیت و تریکیه مغتبر دولت علیه که نامه هاینرلیله دولت امپراطریه به سعوت اوزره ایلیلیزیر مستعصم ایلان نامه هاینرکه شاهی ایچون بر ساهت اکی و ساکنر ایسه لانا تات امپراطریه به هتکس باملیدر برنج قورودو چانایکه نایات ایتیه و حجه و شیای و صغله اوزره بر آکان لفظ ادا نایر لایان ایلناه بر سبب خیرلیله لانا تازیله آرزو کیش اکین دولتم قریزند بر عهدت علیه لانا تاتین و سیله خیریله الیدیقن زیاده سیله سرور و بزوی کوریزدن اکل قریز ۱ ایلان اغیار و حرتلردن برق العایه منبسط و محمور اولوب من صمیم القله علاقه و محبتلیزه محمور ایلیشوزر ۴۸

۵

امپراطور جلالیتکه باش و کلیک ملاتانیده ایچی بد تقیریله دیاب اولوق اوزره برنج قورودو قریزند واقع ایلان عطا لیکه ترجه سیدر ایچی که دوسترکه دولت امپراطریه به ایمان لیکه سلم و مقصدی تمت مالایحفت شانی اوزره جلوس هاینرلی اغیار و رویا امپراطورلی اریکه عیالسه صعود امپراطرانیه فهیت و تریکیک انصار و ولایتین بنیاده

بوده ده تأکید و تأیید ایلان مصالعه مبارکه مؤیدمه که الی الابد رایت نامی اغیار ایلکه الیدینی قریزیندن منغم مضمون لیشدر شکرلو مایلو مظلوم رویا امپراطور و لی التیم انتم حضرتلاری حشمتلو کستلر اوزر دوستلاری ایلان پادشاه اک شان سلطان سلیم شان جناب حشمتلر اریکه جلوس هاینر کیتی ستانلاردن کاک تریزه عطا لیک و انشاد و کندویر که دفر رویا امپراطورلی مسند الایسه عواریفی فهیت و تریکیک عتباته ایزدن عتایه مشرع العواد اکه جندمن شنه مصالعه مبارکه مؤیدمه دولت مثانیه قریزند بر دغه اغیار ایله کتک شلور قریزند دفر الی الابد رایت و درلرین بیاننده جاری ایلان حسن محبایرت و موالات نامی عالی العلم سرف و زوایه قیدنده الیدینی بالجه اوزره لیکه سراجیه سنده اذله زایعه ایله ملنا بیان و آجات لیشدر و ملانا تات امپراطریه می ضمنده بود دغه ایزت ایلان ایچی کلکه آرزو و عطا هفتنه بنا سیر مالی امپراطرانیه قریزند مرض واستان اوزرین تالایکه ایچی که دوستلر کی کرکه ارامه کرکه بوکرزه و صولوزدن بر اغیار ایلیکی اوصاف حمیده و سایر دفر پیوسته اذاتیر ایلان عملیل پسندیده ذاتیه به نظر هرگزیه اغیار و اختاره شایسته ایلان بر رجال کیم انشاکه و صحنایله تلذذ الایسه اشیر سورتلری وسیله خیریله الیدیقن مایب سهرسود محمور ایلیشوزر و اکر بو جاننده عین اتانلر زیمه کندور صولوزر و صفای حال لاری ایچون بر شعی یدمزدن کوروسه اوزرل و بجان قمت بیولر کلک بی انشاهلر ۴۹

2.

دولت علیة ثقیانیة الیه دولت امپراطوریة بنسبتہ بودہندہ تعہید و تالیف و
 تعہد و تالیف امکان صلحہ شدہ کہ الی الابد طرکیندن وایتی شمر و
 تحت عالیجنبت ثقیانی وارثکہ احوال رغبت سلطانی اوزن جلوس سہنت ناموز
 عہداتی بی تعہد و عیار و وجہ تالیفی سلسلہ لایسنہ نمود و ریویا بی ایزد
 اریلہ علیانسنہ نمود امپراطوریہ تریک و قہدیسنی شمر دولت علیہ ملک
 نامہ ہمایوناریہ سہولتوزنہ العیال بوزن مکتوب کواستلصال متاثر تدریکو ظل
 الہ فی العلام مالک العرب و العجم لے نعمت انعام بادشاہ عالیجناب .
 شہنشاہ اسکندریہ کاکہ حضرتیکہ الورد و مستطری ششستلو کستلو امپراطور
 جناباریہ ترجمعات درونیہ و مغربیہ تالیف لوب برکال ایزغاہ لوب امپراطور الہ
 و عیال و کلابی دولت جاسار الہ لوبن تالیف لوب لوب سلم و مغربیہ و تالیف
 سلم مغربیہ اقبال الیدقہ طرف ظل اللہی و عیال و کلاب
 سہولتالوزن فی الیاد الی الابد تجوز تعہد و احوال معہ الاستخار
 بربخ تالیف جنابریکہ انتخای سن و ملز حسیلہ اوزر سنہ من بوزن
 اویان حسنہ و کور جناب ستمسہ لوب الہ اول و جانتر ارسنہ
 لوب شوق ذاتیہ و خرابی عہد نظریہ لوب کوش اویان برسنہ الیدقہ
 عالیجناب لوب علیہ ملانہ دریمہ و دلاہ و من لوب اللہ علیہ جنابریہ جنسہ
 تلیف سن اشعار ایزغاہ جوہن بوزن برسینہ خدیوہ الہ ملانہ تالیف لوب اشعار
 و ریخت کاشفہ سہولتوزن لوب اشعار تالیف الہ اشعار و اوزی

تخصیصہ دریمہ اعلیہ الیدقہ من زیاد انسر زیاد ممنون و لاشار و لوزن اولون
 احترام و اعتبار بوزن دار لوبن فوق العہد و الصدقات ششخ الفواد اوزر ششخیز
 الون نامہ ہمایون شاہانہ کاکہ برصامت اول ہمساریہ الیکالیہ انعام لاریہ سنا لوزن
 ایجنون و ساکنکار الہ لانا تان امپراطوریہ بہ حسن سعی و حکمتوزن بنسبت الیوان
 الہ جعفر سرت دهن و عیان و قیغہ و کاکو و ارسنہ تید اناہ و بیاند رکھ
 4. امپراطور وجہ و عیار ترک جنابریکہ باش و کلبی الہ ملانہ الہی بکلہ
 تقویہ جلوب ایش لوبن بربخ تالیف طرکیندن واقع الون خطابکہ ترقیہ سید
 جانب دولت ثقیانیہ من طرف دولت امپراطوریہ بہ سفیر سنا رفتہ تعہد و رعایات
 سیریکہ بش و تسیریکہ بودہندہ و فی وقتن اولہم و کاکتورہ صادق
 الہیکدن دروغ بربخ کلامہ و اشراخ و بیایہ حاصل اوشندر بزا الیوسن
 شکار دولیکہ خدمات خیریہ موزن سنہ و امور محفہ علیہ بہ مباشرت
 و امننا ایدوب رعایت و استقامت سعی و اتمام الیکم حسن واد و رعایات
 و سلمہ و ملانہ کاکہ انا حسنہ سندن الوب بودہندہ مطالعہ سبایک ک تعہد
 و تعہد و تیسید و تویقینہ الہی بکلہ دوستدار اشیر ماموزن لوب دلیل واضح
 الیدقہ من مغرب جمیع مل و اولیکہ علی التشریح اوزر ایتلو بولیش ملکہ
 و فی استقراریہ موزیہ علیہ سعی سبب ارسنہ اطلب احترام الہی بکلہ

۵۳

دیشتر کوی برده شد خیریه به مأمورین و سایرین نقایف و رحمانین استحقاق
 ذاتیه و استعداد نظریه سنه شاهه صادق و کواه ناطق الوب ارباب و ازت
 طراوت یافت شرف امتیاده هر ایما انتخاب طلبیه و علاقه درونه سز
 دنی و کاردرر پادشاه نشان حشمتا لریکه شکلو قدرتاو عظمتا ابرار
 انعم حشمتا لریه ازان صورت قلبیه و توجهات درونیه الهیه که تقریرین
 معلوم و مستاد اولیاه نوق الحد و التعداد مشرع القواد ایشتر شکلو
 انعمه البته نوب اناده و بیان اهدام و بونظ صغرت و محنتا درن
 بی پایه عظیم و منون الهی جده قطعا شیم بینهدر طرلریدن دنی ال
 نشان پادشاهه و دولت شانیه به ازان توجهات خالصانه سنی الهیه که
 دروستر صحیحاً بیلوب لکاتاری ایه شریاب الهی یعنی کون کندیسه شفا
 دنی اناده و تقیم الهی جی بی اشتباهدر بزغ طرلریوزن دنی کندیسه
 اولان عینت و ترسیط امتیاری ملکنتزه اثانت اناننده هرصفا ایه
 امان مرتبه اثبات و اجراسه خوامسکریم ❀

۵۴

الهی اندی جنابری ملاتان امیرالمردی و امیرالمردیه به وارزون
 اتل (مقدم) معناد اولان و به اوزنک الوب دفترب دیو و کنگله موه
 کیرلریک اسم ورتیه لرین مقدمه و برورب بیان الهیه ❀
 الهی اندی سربک چاساریه و اردنی زبان مغر و چاشنر وارو و کنگله

۵۵

اتالی دنی ادرجهیه و مغر و چاشنر وارو لر الهیه دیوان اندیسی نامدا
 مایوف الله کوزورب الهی اندی اوزورب الوب منظرک اوزده وارو ❀
 الهی اندی الوب ایه سارلی چاساریه تک تپوسندن اجموریه کیردکه دیوان
 اندیسیندن مامدا بالجه اتل ازان اتالی انعم ایوب الهی اندی اوزورب
 منظرک اوزسنه بیان یوروربکر و بیسکک طاشنه کلاکده دیوان اندیسی
 دنی ایوب و الهی اندی منظرک ن چیتوب نوبان باشنه کلاکده کده
 البرو و اوزورب جمله سی اوزسر لاکلر و الهی اندی نوبانمن بقارر
 سالکک اوله سنه کیردکه اسکله به اوزورب مجزه سنی کیر اذ
 دعوتیه منتظر الهی الهی اندی بو دنعه امیرالمرد حشمتا لریه و بر فری
 کون امیرالمردیه حشمتا لریه عرض اوله سنه کیردکی بره ملکک مظلک
 شانته لرین اعزاز و احترامه برتنتا و دیوان اندیسی و برلر کیرت
 اغاوی کنگله کیردکی کبی تننا ایدملر بهده اوله تک اوزتنه کلاکده
 برتنتا دنی و تحت چاساریه تک بهمه سنه تقرب اتمکده اوزدی تننا
 ایدملر بهده الهی اندی تقریرنه آغاز و دولت امیرالمردیه توغانی
 ای توجه اتمکده الهی اندی تاته هالیوف و کتوب صدرالمطی دیوان
 اندیسیندن الوب تحت چاساریه تک بهمه سنه چیتوب امیرالمرد و لیسوه
 امیرالمردیه حشمتا لریه صل طرلریزه طرلرک صوفی اوزیه وضع و

2

آرغستي چويريه كه ائوب برونه طوره بعه ايجرلطور يراغور ايجرلطور
 كلوزن باش كلارنه انازل والوزن دني ايجي اندي به تر جواب
 ورتجان مهورن اول جواب تروه ائينه، تكمير ايجي اندي بورتني تحت
 ايجرلطور يرسك بيهسه چتوب قاعله دولت چاسايه اوزره و اناجه
 سلطونن ازه كلديكي شلار ايجرلطور كه ايسرلطور يره ايله ملاتاقده
 ايجرلطور يره نكه انازل ملوكلار يسه انازل و انازل ايله بوسا ائوب
 آرغستي چويريه كه بيهسه دن ائوب برونه زول و جه ايله اوله نكه
 اوزره سنده برونه دني و اظه دن چتموزل، عله بلير لان اناجه
 اوجهي تئنا ايجوب خدمت و باع رسني ادا ايله ايجي اناجه نكه
 اناجه ده بويولر و ياغور خيستلار بونر ايسه انازلن بركسه عرض
 اوله سسه كيريه و ايجي اندي ايله بولر لان دولت خسانيه ترخانندن
 بويك قال بيله بركسه دني مزه كيريه ❀

6

عالم بون انازل تاج و تخت شاه و سر بر اولي سلطنت و جهان ياي
 زيت شفاي شان و شوكت كوشور ستاي و باقار اولي ملكه و ملكت
 سلماقيير خام الحرمين الشريفين سلطان البرين و الحرمين انازه
 قلاطون قلاطت و شهناه بونر نرست عدل انازل كرورن عفت
 ناچار و اديبان و شور انازل كرورن شوكو عطفو تميز باطلر

ولي نعم ائيم پادشاه السلطان ابن السلطان و انازل ابن انازل السلطان
 سليم خان ثالث ابن السلطان الغازي عطفي خان ثالث ابن السلطان الغازي
 احمد خان رابع ابن السلطان الغازي محمد خان رابع حضرت يسه دولت عليه ايله
 دولت ايجرلطور يرسنه، بوردعه معهود و تاكيد و تأييد و تشييد اولان عطفه
 برونه خيره نكه ابي الابه طرفندن و ائني متقمن و وراثت احصيه و استحقاق
 و اياقت و انازل حسيبله تاج و تخت شفاي و ملكه و ملكه سليماني ذات
 نه نصنات جهان انازل يره انتقال اينكلاه سربركله سامنلرني اوله نكه شوكت
 و انازل جهان ياي اوزره حلوس همدين كوش و انازل يره بيتن و الاورسا
 ايجرلطور و بچار و جه و زلي و نجه و ملكه و عاقله كمداري مشتار و
 كشتار اولور و ستلر اولان جانب حشمتنا ليزه دني و انازل اعليه و اياقت
 ذاتيه حسيبله بچار و جه و انازل انتقال اينكلاه اول سنده و ايله نعم و
 ايكه ايجرلطور يره بالاشهاب و الاشمال و الاشمال و الاقال صولور يره نيهت
 و بويك ي مشهور و معين ناله ها بون محبت شخير ايله بهور اوزره ايجرلطور يره
 عالم تر تميز و نيز و دولت ايجرلطور يره شان و شهرت و عاقله ملكه و ملكت
 و نظم و عاقله و ائين و انازل آرغسته دن بونر بونر انازل تئنا انازل
 حضرت رب اليزه نكه برسايه خيره انازل . انازل زيت اوزره و انازل
 انازل نيهت انبساط و صفا مدت مديعه دن بونر اوزره نيهت اوليم سله و عاقله

ایمان اشوب مطالعه توفیق عزیزت و سیاه سینه سیاه تاج و طقتنتا امپراطور
التقا و ملک و کاک چلساریک الیش و محاسنی ذک و قشادن دولت
علیه ابد پیونده بوجه اعتر و بنده کثرتت بمرتبه اکرام و اعتباره وقت
و اعتقاد بمرتبه محظوظ و ممنون الوند که تغییرت موصی
تقریرت بیرون و اتزیزت

7. امپراطور جلالیه واقع الان ملاقاته الیجی بک تقریریه جوب ایش
اوزه بونج قولورده طرندن خطاب بیویلان بومره بعینه اشوب حمله
ذکر و ترجمه الیور

پادشاه آل عثمان سلطان سلیم شان جنابلیکک تحت تاج شاهی و ماکه
ولکک سلیمانی اوزره جلوس مایلیاری و طرزاندن دخی روبا امپراطور
اریله عیاسه صعور و قعود امپراطورانه تیری تهنیه و تبریکه و وستانه زاری
و بودغه درلین یسنده تجمید و تکیه الان مطالعه مبارکه که الی
الاید ریایت و قیاسه زینت و یت صادقاته الی الیجی بک تقریریدن
معلم الودینه بنا شوکلر قذزلر عظملر روبا امپراطورک و لیلم
انتم حنزلاری جلوس بیمنت ناموس امپراطورانه تیری تهنیه و تبریکه
بی خایه محظوظ و ممنون الوب بالتقابله کلزلندن دخی تاج و طقت شاهی

70. اوزره صعور مایلیاری تهنیه و تبریکه رسومی اجلاز دله عمر دولت
و قوزوقی عز و سلطانلری دعلاتی ادا ایدرلر و بودغه محمدا ناکید زاید
الان سانی محالعه و مصافات و رساله و ملائکه الی الاید ریایت و
سیات خصوصیه علی الدوله احسن وجه اوزره همت امپراطورانه لرعب
برقرار الیجی بک حقه دخی کراست و نعت پادشاهان لری درلر در
بعده تونته قولر طرندن دخی کلاة خطاب بیویلان بودرکه کدالکه
بعینه اشوب حمله ذکر و ترجمه الیور

شوکلر قذزلر عظملر روبا امپراطورک و بخار و خیه زلی محنزلریب
الیجی بک تقریریه مصوندن ممنون و لشاد و دولتی لرقتن اشوب زلی
سامریه اشیار و قیاس الیسنه مستعد و مستحق بلانش الی یقندن
منشع الفواد الوب کرکه پادشاه آل عثمان سلطان سلیم شان الیور
دستلیکک تحت مایلیت شاهی و سیرسلک سلیمانی اوزره جلوس
مایلیاری جانب امپراطوریدن دخی خالصانه تهنیه و تبریکه ایچون
کرکه مطالعه توفیقک و حسن واد و همجاریت دولتین سابلورن
ریایت و سیاتی خصوصیه دولت عثمانیه کلزلندن اظهار الیش عواض
و زینته بوجانندن دخی مرتبه بالتمام متقابله الیه بیغنی پدشاه
دولت آل عثمانیه تحقیق و تصدیقی ضنده بونسا اذ محمه

¹⁴ دولتمنده عقال سونور و دوقور کلاست و شعور اولاه شعور بونج قانوج کچی بر کابل کادان ایله کوشیکدن و طرفین اولان اعتبار و عریث و ریثت و ریثت و ریثت سونور لیدین بنأ؛ همه قالی ملین و لوبوب لارسه شکرچی ایضا و کجید، ریثت صفرت طرفین لورده حالاته جانیزدن، فی امتنا اللیق ایچون لهاده سر خصوصه همتلاری التماس الیزور ¹⁵

¹⁶ شکرلو عجار و چه ترالی نزل عسوس جباریکه، باش و کیلی ایله لاله نه نه نایه ده ایچی بلك تقیرینه جوب اولش اوزره برنج قانوج طرفدن واقع اولان خطا که توجه سیدر شکرلو کراستار عسوس و لی اتم انتم و حال عجار و چه ترالی جبارینه بو دفعه و اصل دولت شمانیکه اوستیا خاندانته دکار اولان طرف و صفوتیه دلیل واضح و برهان لایح اولان نامه هلمیزلاری طرف قانجامیدن بو دوستلرینه کالین کتوب موت اسلوبلریدن، فی کمال سرتیه محض کلف اولشور، باخصوصه که عجار و چه ترالی و پادشاه آل عثمان جبارلری کچی **هلم اولور** و کستلر ایک همبارلر کوره متالییه ساری و جاری اولان تواتر و تحاب جانیندن احسن و انطب برحالت اولدینی اعتقاد سوره ابرهیمچی

¹⁷ آستانه ده شیخ اوزره الیدینه کنگه اتقا ایدن اولمر و تشبیهات طرف ایبرلطورانه و ملوکانه زین اصدار بیور لوبوی امر محقق در ¹⁸

¹⁹ ضیاء جبهه سلطنت و تاجدار و زوریده ملک و نلت و جهاناری مرکز و اربع شکریت و شان قلب اسان منابت و احسان شکرلتمو کراستار عسوسلی هابلر ولی نعمت انتم پادشاه کنگه چاه و شهنشاه ستاره سپاه حنزلریکه عسوسلی کنگلو چار و چه ترالی جبارینه نایه هلمیزلاری ایله طرف قانجام صدارت عظامان کتوب تحب شغور وارد اولدی ایلمیکلر کما یینی تقیرر ایتنا و خدمت سنانی بعد الادا اعاده تر خصوصی تقیرر و اسلا الکتوب طرف حنزلر قانجامیدن معتاد اوزره باش و کیلی دوستلرینه و فی کتوب مالی اولناه اشهر و سیلا لیلله لاله نایه و صمیمته ذبیه اصیله اولشور ان شاء الله تعالی ترالی شترالی هلمباری و رودنه رسماً لاله نایه فی حسن همتلریه ترالی و ریاه کچی لاملوزور برعتندن بر عکله اب و هوانسندن و باعصفا و حنزلر نیجه سبب، کلتنا و نایرته و اقامه یاری تماشاسندن اکتبا؛ حط اولدی اولدیندن بنقته بیخ امالیکه و پانجه کوشیکلر نوبله کرا طرفین اولان احرام و تحب و حسن عملتلردن علی الخصوص اولور ²⁰

17

محرر صدر بنا؛ عليه انشاء الله تعالى حشمتلو ذكرا جنابكوب وروزنده الهی
 یک طرفین، زینت ایشان، رسا مانا تازیانه دخی قلم و پر بلور، تنقی کون تخمیر
 بین یلورسه کندیله، بلکه خصوصی امین سعی و اهتمام ایندر و الهی
 یک دوستیجک بیک آب و هوا سندن و یوجانبه دین ملک و انا سندن
 بریز کزده عهد، سده تفویض بیوریلان خدمت جللیله می و کزده خصایل
 ذاتیه حمیده سده نظر کندیله باجاه اظهار ایشان استک و رعایت و اعتبار
 و محبتدن ارضی و خوشنوی الواسندن و تقریر زیاده حقزوره استعال
 الیه بی حسن تعبیرت محبت شعون و مخالفت نوبازیدن دخی بی غایه
 سرور و منور ایشزور، تالیمکه الهی یک دوستیجک سده تعالی استناه
 عودتده، تأیید رابطه صفوت طرفین اولور عالانه جانبندن دخی استنا
 الیه حمیتی کندیله **حشش** ایشان جوهر رشده و فطالت و ربط
 و ضبط امرده استمداد و اهلیتی و یویندن بشفه دیک شانیه ایله
 آرتیریا خانمانی ینلارنده علی الدوام استوار و پادار اولور حسن سولانه
 و معانات طرفینه اربع میل و ریغیت مده و می باوی اشتباه الیه می
 و جهله استدلال ایدر بنا؛ علی ناکه بر طرفنه جانبزدون دخی با ما همت
 کلامه من و طایه صفوت، مولینتیه مصروف الیه جمعی مقرر مر **هه**

18

بانشاه عام کم و شهنشاه رسن خدم شهریار محبت، جناب و تاجدار
 خورشید و کلب جهان همت صاحبان توران صفت خلاصه
 جلجل الشان ال عثمان خلیفه زمان شکرکلو مکتبلو حاجتلو قدرتلو ولی
 نعم انعم پادشاه سلطان سلیم خان غلده الله کلله الی اخر الزمان محترک
 استان خلافت منقزلارندن حشمتلو کمتلو پدربای ابرو طوطر جنابباروی
 و تسمده اوزیه البجکک الیه معوذ الیدبعتر حشمتلو ذکرا و مدوح
 الفصالح جنابباریکه معلوملیرسر طرفیندن یودنده ارسال ایشان نانه هر
 محبت شحمولیری سیر اعلای شاهانه به واصل الیدتده بدیعین الاثر
 مؤتمندن شکر و محاسن شیم ایله علم اویله بر محبت معظاریکک عاتقین
 اکرچه تمام و مناشر اولوب الحق جناب حشمتباریکک المکرک مستدیه
 تیاهی طرفینیه باش عطا طیف تمام الیدتی اظهار و البجککری کا
 ینجی ایقا و اقرار ایله خدمت منازق بهد الاماره زخمی صوفی
 اشار حضرتده یودنده نامه هایولیری وارو ایشدر مدق اناست
 و قرارده جانب حشمتباریدن مشاهده ایشان رعایت و اعتباردن
 هر کونه عطا و رستمدار الیدیه بنا؛ دیک ایدر مذکک بر ایله بر لوفی
 و احقر چاکر کتیرنه بو سزیه اکرک و معرفت و استکم زینت حسن یتکلیتیه
 دلالت و کلام منقزلارینه شهادت ایتکله دولت طرفیندن دخی بو رهله

۱۶

عیریتیه شانت الهجندره اشباهم بقدر همان جناب ربه السباد
اشبیر ایک ورت بینده ایزن عیب وواد وخالص نوری انا فانا نواد
وینان ایلپ انشاهی همیشه بر باد البسین بونا اله الکله العالم خدمت
قرین اتمام الوب قانین دول اوزور عودن سوزوب اذن واجازت ایلدیغی
ارسته نیه انعامدر ان شا الله تعالی دوت ایدی ایشامه وصولده طرف
بده کانه مدن دنی ازیاد صفرت طرفینه اتمام الهه جعی طرفیه ازان مسا
ظلمدن تلب روشلریه برهندر *

۱۷

شوکلو ترال فرغستس جنابلیه واقع ازان ملاقاته الهی بکله متبر
عواب اوزور اوزور قوزنل طرفندن وكالة خطاب بیدلان بود
که بعینه اشبیر جمله ذکر و توحه الهم

شوکلو ته رترو مناتلو ولی انعم انعم ترال حضرتیکه اولو روشلری
الین کوه سلف شکر کتاب و بدر ششت استبالیکه و اتندن شست
کنتلو پادشاه آل عثمان سلطان سلیم خان جنابلی در ستانه شاتر و
شام الوب و کوه ترال حضرتیکه الایه سندن والاسنه نعدو و
نیجه قرالاق و مگله سورونه من عباره اوستیا غامدانه ایزکه علیسا
صعود ملولان ایزن حلق شاکتر اینه کلری بو دفعه الهی کده تعزیردن

سنتان وستناد و ایش منزیت و انخاب نواز اوشدر و جناب
حشتبالیکه دوت غنایه عنده دیکار ازان حسن نیت و کلا متبر
پهر معراج الاذکر که نیت و صفرتیه بهر حال براتق ایدینه بنه ه
شرط معاهده و حقوق همیوزیه مناسب حرکت و عملده سنه تا مساسی
اله جعی بی اشباهدر و شکرلو ترال حضرتیکه اشبورتیه در ستان
صفرت اوزور ایدینه بنه آله الهی کده بو دفعه طرفانن تسلیم و توحه مع
بیدلان نامه تحیت شعون و مخالفت نمولریه دنی رسا و طئا اثبات
و بیان ایتده قلعا نرود الهمیر الهی بکله حشتلو پادشاه آل عثمان
جنابلیکه حضرتیزیه وصولده طرفندن شفاعا دنی کدوه مجرم و
بهرض ایدی بتریه غویضاه افاذه و تبلیغ و اقرار و تحقیق ایزه جعی
عداقتندن سولدر تالیدیکه الهی کدن بو طرفنده مدت اقامت و اقرانین
بهر اظهار ایزان طور حرکت عاقلانه و رضیه سی هر وجهه براتق خاطر
جناب حشتبالیکه ایلدیکی بیانیله کوه نعمت ملولان اوزور عنده و کله
و مالیت و صفت و صفا و رضت ایه وجهه الیق ایزن اعاده می خصونه
کوزری کور کله ایچدن دنی اقتضا ایمن امر و نوزان طرف ملولان لر نوزن
اصدار بیدلدر *

17

همداه الله العالم مأمورينتر رسیده درجه انعام اولشدر مقام مکند
ویامرزده طراریندن شاهمه الیانا یرایت واکرم و اعتبار را حترام
هروجه صفت و نظوس تاملرینب اعلام ایتلاک دولتم طرقتند
البداهه انعام تام اینه حق و ارسنه قید اشباهدر *

18
شیم شکرکوناندم حضرتیکه اوزره الییمی طرزدن مأمور نظدر همان
اله سبحانه و تعالی الیجی بکک وطنی جازینه محضت و نایب وصنا و
بکاتله مودلرینی بستر الیه و بریب دخی خاطرین اخلع ایتلرولوب
مامل الیوسر *

19
برج قانوج بنابرله رسم وراج ایجون ملاقات اخزده الیجی بکک
تقریرینه جواب اریش اوزنه باش وکیل مشار الیه طرقتند واقع اوان
خطاکک تروره سیدر

20
بکک بکک مامورینی رسیده درجه انعام دیو طرطرده مدت امانت
وزکرانده شاهمه الیانا طرابت واکرم و اعتبار را حترامین تطبیق
تمام الیجی بودعه تقریرندن منظم و مستبان اولشدر وکرده اوزده
دولت ملیه مقنده دکرالران صغوت تام و نظوس مالالام وکرده الیجی
بودن قدر و ااته نسبت یوجاننده تحصیل اوان اعتبار و رفیت
مخصوصه ی ملنا دخی اثبات و یانه اکتساب نوبت ایندکون کمال
مرتبه محظوظ و سرتور اولشدر بنأ علیه بوکرطرده ازلت را ظهار
الیانا عقل و نزاکت و رشید و فریادینه سنی حسن طرور و حرکت و
ملاکة الیاله سنی دولته دخی وصف و امکان ابلکه حضرتده حاله اسات

21
بکک بکک مامورینی رسیده درجه انعام دیو طرطرده مدت امانت
وزکرانده شاهمه الیانا طرابت واکرم و اعتبار را حترامین تطبیق
تمام الیجی بودعه تقریرندن منظم و مستبان اولشدر وکرده اوزده
دولت ملیه مقنده دکرالران صغوت تام و نظوس مالالام وکرده الیجی
بودن قدر و ااته نسبت یوجاننده تحصیل اوان اعتبار و رفیت
مخصوصه ی ملنا دخی اثبات و یانه اکتساب نوبت ایندکون کمال
مرتبه محظوظ و سرتور اولشدر بنأ علیه بوکرطرده ازلت را ظهار
الیانا عقل و نزاکت و رشید و فریادینه سنی حسن طرور و حرکت و
ملاکة الیاله سنی دولته دخی وصف و امکان ابلکه حضرتده حاله اسات

22
بکک بکک مامورینی رسیده درجه انعام دیو طرطرده مدت امانت
وزکرانده شاهمه الیانا طرابت واکرم و اعتبار را حترامین تطبیق
تمام الیجی بودعه تقریرندن منظم و مستبان اولشدر وکرده اوزده
دولت ملیه مقنده دکرالران صغوت تام و نظوس مالالام وکرده الیجی
بودن قدر و ااته نسبت یوجاننده تحصیل اوان اعتبار و رفیت
مخصوصه ی ملنا دخی اثبات و یانه اکتساب نوبت ایندکون کمال
مرتبه محظوظ و سرتور اولشدر بنأ علیه بوکرطرده ازلت را ظهار
الیانا عقل و نزاکت و رشید و فریادینه سنی حسن طرور و حرکت و
ملاکة الیاله سنی دولته دخی وصف و امکان ابلکه حضرتده حاله اسات

